

(Y) VOORWOORD

Dit is de samenvatting geschiedenis voor het examen van module 4. De samenvattingenreeks geschiedenis is opgedeeld in verschillende onderdelen.

DEEL 1: Aan de vooravond van WOII

DEEL 2: Militair verloop van WOII

DEEL 3: Gevolgen van WOII

Veel leerplezier!

(X) FOUTENPROCEDURE

Als je een foutje vindt, gelieve ze door te mailen naar Abdellah via Smartschool

(Z) INHOUDSTAFEL

Over twee pagina's.

Samenvattingenreeks geschiedenis

– module 4 – deel 1:
aan de vooravond van
WOII

Inhoud

1) Een nieuw conflict, onvermijdelijk?	5
1.1) Verdrag van Versailles veranderde alles!	5
1.2) Spanningen worden opgebouwd...	5
1.2.1) Van Oost-Europa naar West-Europa	5
1.2.2) Oorzaken van die spanningen	5
1.2.3) Vrede in Europa ernstig in gevaar	5
1.3) En toen: de beurscrash van Wallstreet...	6
1.3.1) De beurscrash van Wallstreet	6
1.3.2) De crisis als voedingsbodem voor extreemrechtse nationalisme	6
1.4) Samengevat: Voedingsbodem voor WOII	7
1.5) Gevolgen van WOII	7
2) België tijdens het interbellum	8
2.1) Inleiding	8
2.2) Meer democratie leidde tot verzuiling	8
2.2.1) Meer democratie leidde tot sociale wetten	8
2.2.2) Meer democratie leidde tot verzuiling	8
2.2.3) Wat is het syndicalisme?	9
2.2.4) Gevolgen van dit allemaal	9
2.3) Grote greep van de overheid op de economie	10
2.3.1) De overheid maakte de Belgische man kwaad	10
2.3.2) Hendrik De Man tot he rescue! Plansocialisme	11
2.4) Van frontbeweging naar frontpartij en VNV	11
2.5) Extreme partijen in Vlaanderen en Wallonië	11
2.5.1) Vlaanderen	11
2.5.2) Wallonië	12
2.6) Bronnenanalyse: verkiezingscampagne jaren '30	13
2.7) Een buitenlandse voorbeeld van Jodenhaat: Rusland in WOII	14
3) Internationale verhoudingen tijdens het interbellum	15
3.1) Op zoek naar duurzame vrede	15
3.1.1) Nieuwe internationale dimensies ca. 1919	15
3.1.2) Confrontatie en latent nationalisme (1919-1924)£	17
3.1.3) Naar verzoening en ontspanning (1924-1929)	19
3.1.4) Keerpunt: 1929-1934	20
3.2) Ontwrichting van de vrede	20

3.2.1) Imperialisme bedreigde de wereldvrede	20
3.2.2) Provocerend Nazi-Duitsland.....	22

1) Een nieuw conflict, onvermijdelijk?

1.1) Verdrag van Versailles veranderde alles!

*Na WOI: Europees-internationale relaties werden nooit terug op stevige fundamenteen gebouwd.

--> Dankzij verdrag van Versailles:

--> Koesterden landen wrokgevoelens

--> Kwam er meer chauvinisme (= extreme vaderlandsliefde)

==> Dit staat natuurlijk in verband met het hypernationalisme

--> Kwamen er meer etnische spanningen in landen

==> Het verdrag van Versailles hadden meerdere nationaliteiten onder één land gezet wat natuurlijk leed tot spanningen in die landen.

--> Voelden sommige landen zich vernederd

==> Vooral Duitsland voelde zich vernederd door Frankrijk

1.2) Spanningen worden opgebouwd...

1.2.1) Van Oost-Europa naar West-Europa

*Eerst: spanningen in Oost- en Midden-Europa

--> Daarna: economische crisis ==> spanningen kwamen ook in West-Europa.

--> De economische crisis zorgde voornamelijk voor de opkomst van autoritaire, extreemnationalistische en fascistische leiders zoals Hitler en Mussolini.

➔ Deze leiders geloofden dat alles op te lossen was met geweld, nationalisme en imperialisme (*imperialisme = gebiedsuitbreiding van een land*).

1.2.2) Oorzaken van die spanningen

*Deze spanningen werden veroorzaakt door verscheidene factoren:

(1) Etnisch-rationale spanningen door de territoriale herindeling dankzij het verdrag van Versailles

--> Zoals al gezegd werden er verschillende nationaliteiten in één land gezet. De etnische minderheden die in een land werden gezet, werden daar ook meestal gediscrimineerd.

➔ Dit was een bron voor politieke struggles voor dat land.

➔ **Landen met veel etnische minderheden waren dus ook politiek onstabiel.**

--> Alhoewel de architecten (cartografen) van het verdrag van Versailles probeerden zoveel mogelijk rekening te houden met het zelfbeschikkingsrecht [= *het recht dat volkeren mogen kiezen onder welke soevereiniteit (= hoogste vorm van gezag) ze vallen*] is dat niet altijd gelukt zoals je ziet met deze etnische minderheden.

(2) Economische kwetsbaarheid

--> 't Is crisis voor iedereen!

(3) Landen moesten gebieden afstaan

--> Zowel Duitsland als Italië moesten volgens het verdrag van Versailles gebieden afstaan.

(4) Strijd om grondstoffen (*vooral in Oost-Europa waar er een tekort was*)

(5) Gekwetste nationale trots (*Ook voornamelijk in Oost-Europa*)

1.2.3) Vrede in Europa ernstig in gevaar

*De vrede in Europa kwam ernstig in gevaar dankzij...

--> Binnenlandse en buitenlandse klassenvijanden...

--> Binnenlands? KLASSENSTRIJD

--> Er was nog *polarisatie* tussen rijk ⇔ arm dankzij de **economische crisis**.

→ **De verarmde bevolking was verleid door het COMMUNISME!**

--> Buitenlands? KAPITALISME ⇔ COMMUNISME

--> Het communisme was aantrekkelijk voor de armen

--> **De elite en middenklasse voelden zich ernstig bedreigd** door het communisme, vooral omdat er nu voor de éérste keer in de geschiedenis een echte arbeidersstaat (= communistische staat) was opgericht, namelijk de Sovjet-Unie.

* **Hitler en Mussolini speelden in op de angstgevoelens van** de elite en middenklasse in hun propaganda en campagne.

--> De elite en middenklasse stemden daarom ook op Hitler en Mussolini.

=> Hitler en Mussolini hadden allebei paranoïde haat tegen het communisme en waren allebei, zoals al aangehaald, extreemnationalisten.

De vrede in Europa kwam ernstig in gevaar dankzij de opkomst van Hitler en Mussolini!

1.3) En toen: de beurscrash van Wallstreet...

1.3.1) De beurscrash van Wallstreet

* Zoals we nog weten van vorig jaar kwam het kapitalisme in crisis eind jaren '20 (1929).

--> Gevolgen: hyperinflatie (geld was bijna niks meer waard), de internationale handel viel stil en nog veel meer schadelijke gevolgen voor de EU.

* Zoals de titel al zegt: "de beurscrash van Wallstreet". De crash gebeurde dus ook in de VS maar omdat de economie van de VS was verweven in de economie van de EU voelde de EU deze economische crisis even hard als de VS deze crisis voelde.

--> Waarom was de economie van de VS verweven met die van de EU? Omdat de VS na WOI volop geld pompte in de EU om zichzelf te kunnen herstellen. De EU was dus als het ware afhankelijk van de VS na WOI.

1.3.2) De crisis als voedingsbodem voor extreemrechtse nationalisme

* De gevolgen van de crisis waren hard:

--> Er was angst (*50% van de Duitse bevolking was werkloos dankzij deze crisis*)

--> Er was haat (*Duitsland beschuldigd het verdrag van Versailles om hun zo diep in de put te steken*)

--> Er was ontbering

--> Er was werkloosheid

--> ...

→ **De mensen hadden er genoeg van! Ze wilden VERANDERING in hun leven!**

--> Dus: meer en meer mensen zijn extreemrechts gaan stemmen... Op Hitler en Mussolini...

→ *En daar gaan we, WOII gaat zodadelijk starten.*

1.4) Samengevat: Voedingsbodem voor WOII

*De voedingsbodem voor WOII was...

- > Economische crisis
- > Extreemnationalisme
- > Wraakgevoelens
- > Haat tegen het communisme
- > Etnische spanningen

*WOII begon in midden- en Oost-Europa aangezien Duitsland daar grond wilde veroveren.

- > M- en O-Europa waren na de wereldoorlog ook het zwaarst getroffen

1.5) Gevolgen van WOII

*Slechte gevolgen van WOII:

- > Grote verwoestingen
- > Nu ook nog voelbaar
 - > Sommige dingen uit WOII zijn nog taboe-onderwerpen (Holocaust, collaboratie ...)

*Goede gevolgen van WOII:

- > Fundamenten werden gebouwd voor de wedergeboorte van de EU na 1950
- > Het slecht-werkende Volkenbond werd vervangen door de Verenigde Naties (VN) om de internationale vrede te bewaren.

Germany after signing the treaty of
Versailles and paying reparations

2) België tijdens het interbellum

2.1) Inleiding

*Na WOI was er een Vlaamse én sociale doorbraak én werd België meer gedemocratiseerd (het algemeen enkelvoudig mannelijk stemrecht werd ingevoerd!)

--> Toen kwam de beurscrash: België ging in een economische crisis...

--> Mensen begonnen te twijfelen aan de democratie en het kapitalisme...

→ GEVOLG: Het politiek landschap in België werd verdeeld en gepolariseerd in...

extreemlinks ↔ extreemrechts

*De participatie (= macht van politieke partijen in een land) nam toe.

--> Dit was ten gevolge van de macht van de uitvoerende en wetgevende macht.

--> Koning Leopold begon daarom te twijfelen aan de effectiviteit van de parlementaire democratie in België.

2.2) Meer democratie leidde tot verzuiling

2.2.1) Meer democratie leidde tot sociale wetten

*In 1919 werd het algemeen enkelvoudig mannelijk stemrecht goedgekeurd.

--> Nu moesten grootmachten, dus ook Belgische grootmachten, rekening houden met wat de publieke opinie (= gewone mensen, Jan met de pet) wil.

*Gevolg van de invoering van het stemrecht: de machtsverhoudingen in België wijzigden GRONDIG, dit was het einde van een homogene partijregering.

=> Als je Jan met de pet (= de gewone man) laat stemmen, komen er natuurlijk ook socialisten en Christendemocraten in de regering.

--> De **socialisten en christendemocraten hebben véél sociale wetten goedgekeurd:**

(X) Syndicaten werden opgericht (syndicalisme) --> een syndicaat helpt mensen.

(X) Lonen werden geïndexeerd aan kleinhandelsprijzen (= eerlijker!)

(X) Progressieve belasting op inkomen (*procentuele bijdrage aan de sociale zekerheid die van iedereen zijn brutoloon afgaat in België*)

(X) Verplichte pensioensverzekering

(X) Het leerplicht werd uitgebreid

2.2.2) Meer democratie leidde tot verzuiling

*Verzuiling = een politieke partij die een web van organisaties uitbouwt.

--> Je hebt (had) bijvoorbeeld de Katholieke zuil:

(1) Katholieke scholen (Virga Jesse College)

(2) Katholieke ziekteverzekering (Christelijke Mutualiteit)

(3) Katholieke voetbalclubs

(4) Katholieke ...

→ De doelen van de verzuiling waren:

--> HELPEN <3

--> MENSEN BIJ HUN POLITIEKE PARTIJ (*bv. de katholieke partij*) HOUDEN

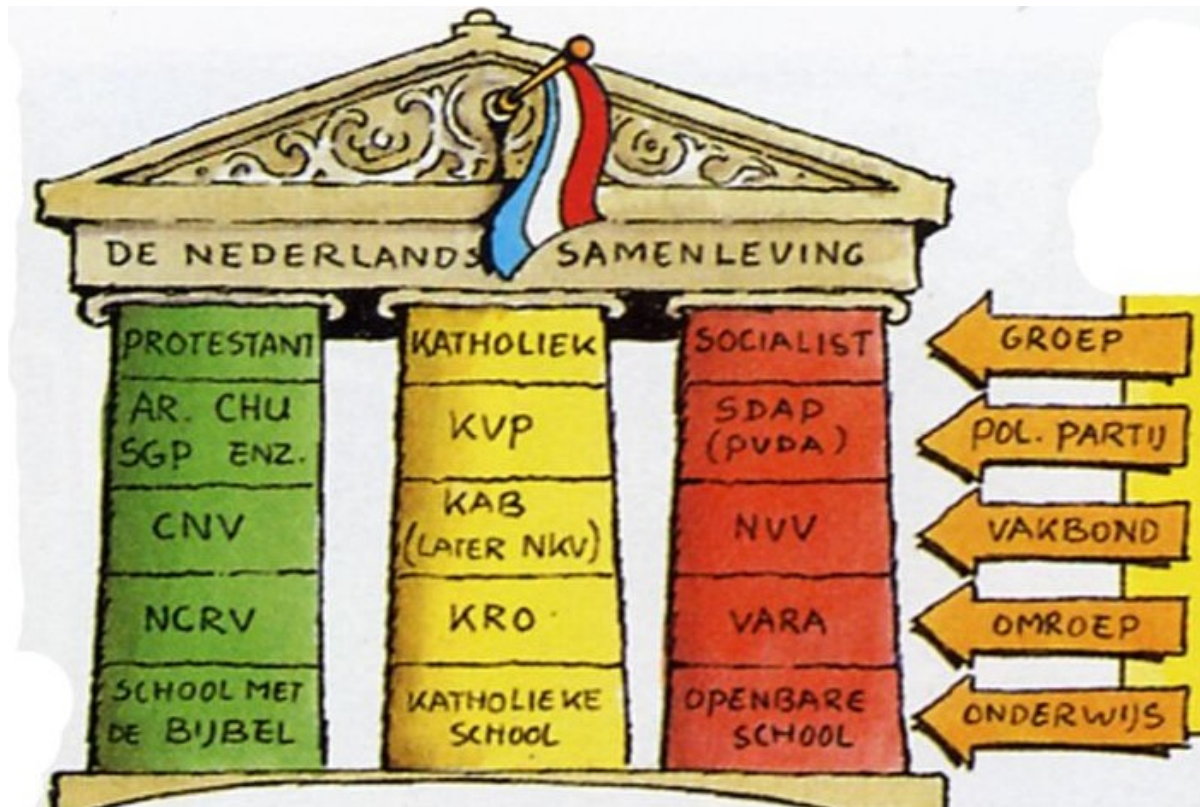
--> Als je tot een zuil behoorde was het taboe om op een andere partij te stemmen.

*Nu: ontzuiling dankzij vrije meningsuiting, een meer kritische denkwijze en sociale media.

--> Bv.: Mijn ouders (moslims) zitten bij de Christelijke Mutualiteit (CM) en stemmen elke kiesperiode op de socialisten (SPA).

==> Je hoeft hedendaags dus niet per sé meer katholiek te zijn of op hun te stemmen om bij één of meerdere van hun organisaties te behoren!^

*Hieronder zie je enkele voorbeelden van 'zuilen', een wet van organisaties opgericht door één politieke partij.

2.2.3) Wat is het syndicalisme?

*Zoals al gezegd hebben de socialisten en christendemocraten syndicaten opgericht.

--> Een syndicaat is vergelijkbaar met het hedendaagse 'vakbond'.

→ Vakbonden hebben vrij veel beslissingsmacht in België: ze overleggen samen met ministers

→ Vandaag is de hot topic van vakbonden de regeling van onze pensioenen omdat de ministers onze pensioenleeftijden op willen trekken (wat de vakbonden niet fijn vinden).

--> Een vakbond staat in voor de arbeiders en beschermt de rechten van de arbeiders.

2.2.4) Gevolgen van dit allemaal

*Groeijende partijdiscipline woog dus op de besluitvorming van de kiezer om op die of die partij stemmen.

--> Koning Leopold II geeft daarom kritiek op de parlementaire democratie.

→ In 1936 krijgen antidemocratische partijen maar liefst 25% van alle stemmen in België!

--> Antidemocratische partijen: VNV (Vlaanderen)
Rex (Wallonië)

→ Communisten winnen ook aan stemmen in België.

--> Zo zie je dat in aanloop van WOII het politiek landschap in België meer en meer verdeeld werd!

2.3) Grote greep van de overheid op de economie

2.3.1) De overheid maakte de Belgische man kwaad

*Na WOII is het de overheid pas in 1925 gelukt om de munt te saneren (= in orde maken, de waarde van de Belgische munt (*de frank*) te herstellen).

--> Maar de overheid had pech, slechts enkele jaren later gebeurde de beurscrash van Wallstreet.

*Om de uitvoer van België te stimuleren **devalueerde** de Belgische overheid de frank (= onze vroegere munt). *Devalueren = de munt minder waard maken.*

--> Gevolgen: (X) Werkloosheid

(X) Faillissementen

➔ De mensen (publieke opinie) voelden dit en vonden dit niet fijn, de wantrouwen in de Belgische overheid en onzekerheid over hun toekomst begon te stijgen.

--> De overheid verhoogde de belastingen en voerde besparingen door.

--> De overheid kwam aan de lonen van de Belgen...

➔ Dat laatste was **de druppel die de emmer liet overlopen** bij de **Belgische man** en leed tot de grote staking in de jaren 1936. **De Belgische man was KWAAD!**

--> Herinner ook uit de vorige pagina dat in 1936 25% van de stemmen naar extreemrechts (VNV) gingen.

Deze afbeelding beeldt een kwade Belgische man uit

2.3.2) Hendrik De Man tot he rescue! Plansocialisme.

*Socialist Hendrik De Man ontwikkelde een idee, zijn zogenaamde Plan van de Arbeid, om de economie een beetje te doen heropleven.

--> Volgens hem moest de overheid een grotere rol hebben in de economie door banken en sleutelindustriën (kolen, ijzer ...) onder staatscontrole te brengen!

--> We noemen dit plansocialisme, plansocialisme is een socialistische aanpak waarbij de overheid meer invloed uitoefent op de economie

==> *Merk op dat dit sterk lijkt op Keynesiaanse (= gemengde) economie, waarbij de overheid ook meer invloed moest uitoefenen in de economie (investeren in de economie) om de economie terug te doen heropleven.*

*De regering van nationale unie, waarbij iedereen blij was, was echter van korte duur.

--> Het plansocialisme werkte niet zo lang.

➔ **Er bleef politieke onstabiliteit heersen in België tot en met WOII.**

2.4) Van frontbeweging naar frontpartij en VNV

*WOI wakkerde zowel een Belgisch- als **Vlaams nationaal gevoel** aan.

--> Er werd een frontbeweging opgericht...

--> Doelen? (X) Vlaamse zelfbestuur

(X) Pacifisme

(= wereldbeschouwing die duurzame vrede nastreeft en tegen oorlog is)

--> Frontbeweging evolueerde naar een frontpartij (de VNV).

--> Het leek heel eventjes in de geschiedenis dat de frontpartij een verbond wilde aangaan met de katholieken, echter is de frontpartij toch haar eigen weg gegaan nadat de kerk het nationalisme veroordeelde in 1925 (en de frontpartij was extreemrecht, extreem Vlaamsnationalistisch).

--> De Verdinaso (= verbond der Dietse Nationale Solidaristen) werd opgericht.

--> Dit was een zeer fascistische partij.

==> Doelen: (X) Hereniging van de Dietslanden (BE + NL)

(X) Anti-democratisch

(X) Corporatisme i.p.v. vakbond

--> Corporatisme is een stelsel waarbij de werkgever en -nemer onderling onderhandelen over de rechten van de werknemer, dit was zonder enige invloed van de overheid. Zo had de werkgever meer controle.

--> Bij een vakbond onderhandelen een aantal werknemers rechtstreeks met de overheid.

2.5) Extreme partijen in Vlaanderen en Wallonië

2.5.1) Vlaanderen

*De VNV was een extreemrechtse partij dat in de aanloop van WOII opkwam in Vlaanderen.

--> Ze accepteerden géén dissidentie (afwijking)

==> De VNV was opgericht door Staf De Clerq

--> Wilde streven naar een totale Vlaamse onafhankelijkheid

--> Was een antidemocratische man.

--> De VNV leek op het Italiaans fascisme, het fascisme was toonaangevend tijdens WOI.

--> De VNV collaboreerden samen met de Duitsers tijdens WOII.

--> Waarom? Ze collaboreerden in de hoop om onder Hitler een totale onafhankelijkheid te verkrijgen na WOII.

--> Wat hield dat collaboreren in? Kampen bewaken, meevechten.

*Staf de Clerq (oprichter van de VNV)...

--> Hij was antijoods, hij vergeleek joden namelijk met een ziekte, joden waren volgens hem bacteriën die uitgeroeid moesten worden.

→ Dit is een vorm van **biologisch racisme**.

--> Het 'ras' moest zoveel mogelijk 'zuiver' gehouden worden volgens Staf De Clerq, de 'jood-bacteriën' moesten daarom weg.

--> Dit was volgens hem hélémaal niet sentimenteel maar juist rationeel omdat joden immers, volgens hem, een soort van bacteriën waren en bacteriën moet je immers bestrijden.

→ Besluit: Staf De Clerq was superracist en super-antijoods.

--> **Staf De Clerq zei wel nog niks over Joden vergassen!**

--> De Joden beseften vroeger nog niet (pas laat eigenlijk) dat ze vervolgd werden.

--> Nazisten vergasten joden (i.p.v. ze initieel dood te schieten) omdat doodschieten te duur was

EEN DEEL MENSEN VAN VLAANDEREN COLLABOREERDE DUS MEE MET DUITSLAND TIJDENS WOII.

--> Collaborateurs zullen later, na WOII, zwaar bestraft worden...

--> Doodstraf, verlies van rechten, opsluitingen ...

2.5.2) Wallonië

*Rex (= *koning in het Latijns*) was een radicale beweging die opkwam in Wallonië.

--> Op hun verkiezingsaffiche zagen we: "Les politiciens vous degoûtent? Votez Rex!"

--> Dit was best radicaal: "Walg je van politici? Stem op Rex!"

--> Ook werd de "Brigade Wallonie SS" opgericht.

--> Walen vochten mee met Duitsland tegen de 'Godeloze' communisten.

--> *Zie de analogie met de kruistochten in de middeleeuwen: Christenen vochten tegen de 'godeloze' moslims.*

*Leon Degrelle was een belangrijke man in de brigade Wallonie SS.

--> In een interview zei hij over Hitler dat hij (Hitler) een...

(X) Genie is.

(X) Belangrijkere overwinningen dan Napoleon had (politiek-militair domein)

(X) Duitsland heeft heropgebouwd (sociaal-economisch domein)

--> De leuze van de SS was: "Mon honneur, s'appelle fidélité"

"Mijn eer, betekent trouw"

--> Trouw aan wie? Hitler natuurlijk!

--> Leon Degrelle zegt over de Joden (les Juifs) dat...

(X) Ze "alle voordelen" hebben

(X) Ze "exhibitionisten" zijn

--> *Betekent dat ze zichzelf graag bloot laten zien, niet letterlijk natuurlijk.*

(X) Ze "alles hebben gewonnen" en gecontroleerd worden door Amerika.

Er was dus ook collaboratie in Wallonië

2.6) Bronnenanalyse: verkiezingscampagne jaren '30

*In het algemeen zien we bij deze campagnes dat...

(1) Woorden en beeldtaal zeer expliciet (= zeer duidelijk) is.

(2) De campagnes agressief waren.

(3) Er zeer veel agressief taalgebruik werd gebruikt in de campagnes.

*Bijvoorbeeld:

--> CAMPAGNE VNV:

"Grâce à nous, la Belgique repose en paix" = "Dankzij ons rust België in vrede"

--> Op de affiche zie je een neergestoken man, die België voorstelt.

--> CAMPAGNE COMMUNISTEN:

"Contre ça ==> votez communiste!"

--> Je ziet op deze afbeelding Hitler high (dus: onder invloed van drugs) afgebeeld.

==> De VNV en het Rex (= extreme partijen in België) worden vergeleken met het nazisme (Hitler) en fascisme.

➔ De boodschap achter deze verkiezingscampagne is: stem je op één der Belgisch-fascistische partijen, dan stem je op oorlog (oorlog = *mes met bloed erop!*)

--> CAMPAGNE KATHOLIEKEN:

--> Hier wordt er vergeleken met de Spaanse burgeroorlog, waarbij godsdienst werd afgescheept.

--> De katholieken zeggen om op hun te stemmen om hun godsdienst te behouden.

Aan deze 3 campagnes zie je zéér goed dat het politiek landschap in België in de jaren '30, op de vooravond van WOII, zeer sterk verdeeld/gepolariseerd was!

2.7) Een buitenlandse voorbeeld van Jodenhaat: Rusland in WOII

*Niet alleen in België leefde er Jodenhaat (van de VNV, Rex ...) maar in Rusland ook. In Rusland werden Joden vervolgd.

--> Waarom? Omdat zij volgens hun degene zouden zijn die Jezus had vermoord.

==> De Joden hebben Barabas gekozen i.p.v. Jezus en hebben Jezus dus vermoord omdat hij iets zou hebben gedaan, terwijl Barabas de echte schuldige was.
(Ik ken dit verhaal niet zo goed, sorry)

==> Vanaf 1942 kwamen er biologische redenen bij voor de jodenhaat.

*Zoals al aangehaald werden joden vergast i.p.v. doodgeschoten, de Holocaust (= vergassing van Joden) werd dus als het ware sterk geïndustrialiseerd en gebureaucratiseerd...

--> Waarom? Eén van de redenen was o.a. om geld te besparen maar een andere reden was ook zodat soldaten hun eindproduct niet zouden zien. Het is psychologisch zwaar om iemand het leven te ontnemen en hem voor je ogen zien sterven. Bij de holocaust zagen de soldaten de joden niet sterven, ze spoten gewoon gas in douches en lieten hun stikken daarin zonder dat zij het zagen. Zo was het psychologisch minder zwaar voor de soldaten!

3) Internationale verhoudingen tijdens het interbellum

3.1) Op zoek naar duurzame vrede

3.1.1) Nieuwe internationale dimensies ca. 1919

3.1.1.1) *Spanningen, spanningen en nog meer spanningen*

*Interstatelijke verhoudingen zijn veranderd na WOI.

--> 5 keizerrijken zijn verdwenen: O-H, Ottomaans rijk, Russisch tsarenrijk ...

--> Nieuwe staten ontstonden in Oost-Europa.

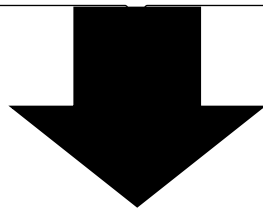
==> Dankzij: Balkanisering

==> Deze staten zijn, zoals al aangehaald, etnisch niet-homogeen en hadden een slechte economie waardoor ze politiek onstabiel waren.

--> Na WOI was, zoals al aangehaald ook de eerste arbeiders-/communistische staat opgericht.

*Ideologische tegenstellingen (zoals bv.: kapitalisme ↔ communisme) gingen véél meer een rol spelen in de interstatelijke verhoudingen na WOI. Kapitalisten en communisten haten elkaar.

*De VS had een beslissende rol in WOI

Dankzij al deze spanningen was de realisatie van de doelstellingen van de Volkenbond vrijwel onmogelijk.

*Duurzame vrede realiseren na WOI ging, zoals je kan lezen, moeilijk worden. Grootmachten vroegen zichzelf enkele dingen af...

--> *“Welke houding moeten we aannemen t.o.v. onze ideologische, communistische, vijand, de Sovjet-Unie (S-U)?”*

--> Wel, de Sovjet-Unie werd door de kapitalistische grootmachten uitgesloten uit de wereld-politiek. Hoe?

(X) Er werd een *cordon sanitaire* aangelegd tegen de Sovjet-Unie na een mislukte interventie van de kapitalisten in Rusland.

--> Deze *cordon sanitaire* bestond uit een gordel van nieuwe staten, namelijk Polen, Slowakije, Bulgarije, Roemenië en Hongarije die dienden als een dam tegen het

communisme. Ze scheidden het kapitalistische maar voorlopig gedemilitariseerde Duitsland van het communistische Sovjet-Unie.

--> "Hoe kan de collectieve veiligheid in EU gerealiseerd worden?"

--> Volkenbond!

*Meningsverschillen en oude vijandschappen staken na WOI opnieuw de kop op, nu de gemeenschappelijke vijand (Duitsland) is uitgeschakeld kunnen Frankrijk en Groot-Brittannië elkaar terug haten.

*De economische situatie verslechterde de interstatelijke verhoudingen.

*De binnenlandse politiek verslechterde de interstatelijke relaties.

--> Grootmachten moesten nu, nu het algemeen enkelvoudig mannelijk stemrecht, bijna overal is uitgeroepen, rekening houden met de publieke opinie.

(de publieke opinie zijn alle mensen, of alleza, alle mannen voorlopig én sommige vrouwen)

3.1.1.2) Illusie van West-Europese hegemonie (= heerschappij) over de wereld bleef doorgaan

*Europa heerste vroeger (18de-19de eeuw) over de wereld en was dus een wereldmacht geworden. In de inhoudstafel van mijn samenvatting geschiedenis van module 2 stond zelfs...

3) Europa domineert de wereld 7

*Na WOI is hun sterke positie in de wereld afgezwakt, toch bleef de illusie dat ze de wereld in handen hadden, waarom?

--> Frankrijk en Groot-Brittannië breidden nog steeds hun koloniale imperia uit.

--> De VS trekt zich na WOI terug in hun isolationisme

--> Ze willen niks meer met Europa en hun stomme oorlogjes te maken hebben, fuck Europa!

3.1.1.3) Eerste poging om de internationale vrede te waarborgen: de Volkenbond

*De publieke opinie in West-Europa hield van het idee dat er een liga van Staten (de volkenbond) kwam die de internationale vrede garandeerde. Iedereen had immers nog nachtmerries van de eerste wereldoorlog.

--> De Volkenbond werd voorgesteld door president Wilson (van Amerika) in zijn veertien-puntenplan.

--> Echter was de Volkenbond niet sterk:

(X) De VS en Japan wilden geen lid worden (nochtans had Wilson de Volkenbond zélf voorgesteld?!)

(X) De verliezers van WOI, de centralen (waaronder Duitsland) werden ook uitgesloten.

→ Er zaten dus vrijwel géén grootmachten in de Volkenbond, het was als het ware gewoon een Europees overwinnaarsclubje dat wilde zeggen "wij zijn gewonnen, jullie zijn verloren!"

(X) De Volkenbond beschikte niet over de efficiënte middelen om de internationale vrede te bewaren of af te dwingen.

--> Ze hadden géén legermacht, ze wilden ook géén enkel conflict oplossen met oorlog.

--> Hoe konden ze een diplomatiek conflict dan wel oplossen?

Diplomatieke conflicten losten ze op met sancties en een economische boycot tegen het land dat dreigt oorlog te starten of een oorlog heeft gestart.

--> Echter weten we al dat de **Volkenbond** vrijwel géén grootmachten in zich had, dus zie je nu al dat het **gedoemd** was **om te falen**!

*Oké, de Volkenbond was niet zo sterk, maar ze hadden goede bedoelingen. Hun doelen waren...

(1) **Alle leden** van de **Volkenbond** moeten hun nationale **bewapening** tot een absoluut **minimum** houden.

(2) **Territoriale integriteit** en de **politieke onafhankelijkheid** van **alle leden** moeten worden gewaarborgd.

--> Als een buitenlandse aanval één van de leden dreigt of als één van de leden wordt aangevallen, komt de Raad (Volkenbond) bijeen.

--> Wtf is territoriale integriteit? Dit is **een principe uit het internationaal recht dat de grensen van de staten niet gewijzigd mogen worden.**

(3) Iedere dreiging tot oorlog voor één van de lidstaten gaat de héle Volkenbond aan.

--> Dit is het principe van **SAMEN STERK! EEN VOOR ALLEN, ALLEN VOOR EEN!**

(4) Als er ruzie is tussen twee leden van de Volkenbond, dan wordt dat door de Volkenbond zelf onderzocht en fungeert de volkenbond als het ware als 'scheidsrechter' of 'vredesrechter'.

--> De staten mogen minimaal 3 maanden g  en oorlog voeren zodat de Volkenbond genoeg tijd heeft om de casus te onderzoeken en een uitspraak te doen.

(5) Indien er oorlog is probeert de Volkenbond vrede af te dwingen door een diplomatieke en economische boycot tegen het land uit te voeren dat de oorlog is gestart, ongeacht of dat land lid van de Volkenbond is of niet.

3.1.2) Confrontatie en latent nationalisme (1919-1924)£

3.1.2.1) *De vijanden van mijn vijanden zijn mijn vrienden*

*Frankrijk en Groot-Brittannië hadden v  el meningsverschillen.

*Groot-Brittannië wilde niet zonder de VS zich engageren in een collectief veiligheidssysteem (de Volkenbond).

--> Frankrijk was niks zonder G-B, daarom had het enkele verdragen opgemaakt met... Joegoslavië, België etc...

*Frankrijk en Duitsland waren ook niet echt goede vrienden.

--> Duitsland sloot een verdrag af met Sovjet-Unie.

--> Maar huh? De Sovjet-Unie (communistisch) is toch de ideologische tegenstander van Duitsland (kapitalistisch).

→ Ja, maar Duitsland dacht de vijanden (S-U) van mijn vijanden (FR) zijn mijn vrienden (S-U). Slim hé

*Het **Realpolitik** stak de kop op, dit begrip betekent dat het beleid van een land wordt bepaald door omstandigheden (hier: de omstandigheden na WOI) i.p.v. door principe. Dit is een vorm van realisme.

3.1.2.2) Haalbaarheid van de Duitse herstelbetalingen?

*Groot-Brittannië twijfelde aan de haalbaarheid van de Duitse herstelbetalingen van WOI.

--> Frankrijk scheepte dit direct weg, zoals je nog weet van module 3 was Frankrijk kwaad op Duitsland (Frans revanchisme) en MOEST DUITLAND ALLE HERSTELBETALINGEN BETALEN!!!

--> Duitsland bereikte hun dieptepunt bij de hyperinflatie in 1923

*Amerika kwam als bemiddelaar binnengevlogen en heeft de Duitse herstelbetalingen kunnen koppelen aan de groeiritme van hun economie.

--> Is hun economie sterk, moeten ze meer terugbetalen. Is hun economie zwak, minder.

3.1.2.3) Opgebouwde spanningen buiten West-Europa

*In de gay twenties (roaring twenties) was er een tijdelijke heropleving van de economie.

--> Dit zorgde voor een tijdelijke vrede in West-Europa.

*Midden- en Zuid-Europa: totalitaire en nationalistische regimes komen aan de macht.

= SLECHT voorteken.

*Buiten Europa: Volkenbond gaf delen van het Ottomaans rijk aan Groot-Brittannië en Frankrijk.

→ Natuurlijk vonden de Ottomanen dat niet leuk.

--> Palestina werd niet aan de Arabische nationalistten noch aan de Joodse zionisten gegeven.

--> Echter werd er aan de Joden beloofd er een Joods tehuis te bouwen.

==> Dit was conflictstof! (*hedendaags is er nog steeds een conflict in Palestina*)

--> Azië: Er heersten spanningen tussen China, Sovjet-Unie en Japan!

3.1.3) Naar verzoening en ontspanning (1924-1929)

3.1.3.1) Tijdelijke vrede, tijdelijke vriendjes worden gemaakt

*In de roaring- of gay twenties was er economische heropleving. Machtswisselingen haalden FR en Duitsland uit hun dieptepunt.

--> Er werd een zogenaamde **conferentie van Locarno** opgericht waaraan Frankrijk, Duitsland, Groot-Brittannië en Italië aan meededen.

--> Rijnpact: (X) Het Weimarrepubliek (Duitsland) erkent westelijke grenzen maar de oostelijke nog niet. Later zien we waarom.

(X) Duitsland werd uit haar isolement gehaald: mocht toetreden tot Volkenbond.

(X) VS werd uit haar isolement gehaald via het Briand-Kellogg Pact, Europa heeft aan de VS gevraagd of ze terug wat socialer wilden doen.

(X) **Youngplan** (1929): Duitse herstelbetalingen werden omgezet in jaarlijkse afbetalingen (*die gepland waren tot het jaar 1988!*)

--> Het Youngplan lokte hevige reacties uit van extreemrechts in Duitsland.

==> Duitse haat (revanchisme) en wrokgevoelens waren nog steeds latent, dus op de achtergrond, aanwezig. Ze waren niet meer prominent aanwezig dankzij de tijdelijke heropleving van de economie.

3.1.3.2) Dieper in op de geest van Locarno

*Rijnpact:

--> Duitsland erkent nieuwe landsgrenzen tussen zichzelf en FR en zichzelf en BE.

--> M.a.w.: de territoriale integriteit tussen FR en DE en BE en DE bleven behouden, zoals beschreven staat in het verdrag van Versailles. **Duitsland erkent nu dat ze gebieden hebben moeten afstaan aan FR en BE.**

--> BE-DE en FR-DE mogen elkaar nooit aanvallen.

*Premier van Frankrijk, Briand, verwelkomt Duitsland in Volkenbond:

"Blablablabla, we hebben een bladzijde omgeslagen, blablablabla, we gaan nooit meer over tot oorlog, blablablabla, alhoewel we nog steeds meningsverschillen hebben, blablablabla, zullen we die voortaan diplomatiek en vreedzaam oplossen."

3.1.4) Keerpunt: 1929-1934

3.1.4.1) Beurscrash stimuleert hypernationalisme

*Beurscrash van Wallstreet gebeurde in 1929 in Amerika.

--> De Amerikaanse en Europese economie waren, zoals je al weet, in elkaar verweven, dus gingen Europa (waaronder Duitsland) ook in crisis.

→ Gevolgen voor Duitsland:

(X) Faillissementen

(X) Werkloosheid

→ **Dit doet het hypernationalisme in Duitsland terug opflakkeren, het volk is KWAAD.**

--> Door de crisis werd het **hypernationalisme in Japan ook gestimuleerd.**

--> Japan had één doel voor ogen: expansionisme (= uitbreiding) in Azië.

*De ontwapeningsconferenties georganiseerd door de Volkenbond mislukten, ze waren een flop!

(Herinnering: één der principes van de Volkenbond was dat bewapening tot een absoluut minimum moest worden gehouden!)

3.1.4.2) Beurscrash stimuleert Hitler onrechtstreeks

*1929: Beurscrash --dus--> Hitler komt aan de macht (Herinnering: Hitler en Mussolini speelden in op de angstgevoelens van de mensen en de mensen waren nu zéér angstig, ze hadden geen job enal)

--> **Eenmaal Hitler aan de macht is schendt hij systematisch alles in het verdrag van Versailles**

→ Hitler zegt als het ware: "Je m'en fous! Fuck die verdragen, ik verbreek ze allemaal!"

Waarschijnlijk sliep Hitler op dit kussen om zich beter te voelen toen hij alle verdragen verbrak.

Hitler was een "je m'en fous"-badboieeeeeeeeeee!

--> In Duitsland, maar ook in Italië en Japan kwamen fascistische leiders aan de macht.

3.2) Ontwrichting van de vrede

3.2.1) Imperialisme bedreigde de wereldvrede

*Drie badboys bedreigden de wereldvrede met hun drang naar imperialisme (= gebiedsuitbreiding), namelijk Japan, Italië en Duitsland.

Japan

Italië

Duitsland

(Japan, Italië en Duitsland bedreigden de wereldvrede en zullen later ook een grote rol spelen in WOII, ze zijn als het ware 'bad boys')

3.2.1.1) Japan

*Japan: wereldmacht + groei (industrialiseerde zéér snel uit schrik voor Europa) + sterk militair

--> Echter: tekort aan grondstoffen ⇔ ze konden geen grondstoffen aankopen dankzij het wereldwijd protectionisme.

--> Oplossing (noodzaak?):

(X) Expansie in Azië --> elk land dat ze veroverden zouden grondstoffen aan Japan leveren.

--> De Volkenbond was hier natuurlijk op tegen. Ze protesteerden.

--> Japan stapte toen zonder pardon of pardie uit de Volkenbond en zei als het ware ook: "Je m'en fous!"

⇔ De Volkenbond heeft hierdoor **gezichtsverlies** geleden.

3.2.1.2) Italië

*Italië voelde zich tekortgedaan door het verdrag van Versailles.

--> Ze veroverden landen om het 'mare nostrum' of 'Romeins keizerrijk' terug te bereiken.

=> De Volkenbond protesteerde opnieuw en had economische sancties uitgeroepen over Italië.

⇔ Deze sancties werden echter amper nageleefd.

*Italië werd in de warme handjes van Duitsland gedreven door deze sancties.

3.2.1.3) Duitsland

*Duitsland: **JA**: accepteerde westelijke grenzen, zoals al gezien.

NEE: accepteerde oostelijke grenzen niet.

--> Waarom? Omdat in sommige oostelijke staten na het verdrag van Versailles Duitsers leefden. Ze wilden dat alle Duitsers onder het Duits keizerrijk leefden en absoluut niet ergens anders door één of ander stom verdragje.

=> DUS: ze wilden de oostelijke staten heroveren ⇔ Volkenbond **KWAAD**

*Hitler streefde ook als het ware naar meer levensruimte (lebensraum) in zijn 3de keizerrijk.
--> Hij wilde dus m.a.w. Duitsland uitbreiden, andere gebieden veroveren (= imperialisme).

3.2.2) Provocerend Nazi-Duitsland

3.2.2.1) Eérste doel van Hitler

*1ste doel van Hitler: (X) Annulatie van het verdrag van Versailles.

(X) Duitsland ging uit de Volkenbond toen het niet als gelijke werd behandeld in de ontwapeningsconferentie van de Volkenbond in Genève.

--> Hitler voerde dienstplicht in en herbewapende.

--> Hitler sloot een pact af met Japan.

--> Hitler bemoeide zich in de Spaanse burgeroorlog, dit was als het ware een 'proefterrein' voor het Duitse leger om te kijken of ze sterk genoeg zijn? Was een aperitiefje op de oorlog.

3.2.2.2) Tweede doel van Hitler

*2de doel van Hitler: **pangermanisme**

--> Pangermanisme = de "Auslanddeutschen" (Duitsers die in het buitenland leefden) moesten terug in het Duits keizerrijk komen. Duitsland veroverde elk gebied waar nog Duitsers leefden door het verdrag van Versailles.

==> (1) Aansluiting (Anschluss) van Oostenrijk aan Duitsland.

==> (2) Sudetenland (Tsjecho-Slowakije)

--> FR en G-B hebben Tsjecho-Slowakije als het ware onder druk gezet om Sudetenland aan Hitler af te geven als, zogezegd, "zijn laatste territoriale eis".

➔ Dit is de zogenaamde **appeasementpolitiek** van Frankrijk en Engeland, ze geven toe aan Duitsland in de hoop dat ze stopt.

In de spotprent op vorige pagina zie je dat de democratische leiders van toen als het ware 'geen ruggengraat' hadden. Ze hadden niet het lef om tegen Hitler op te komen en deden dus aan de appeasementpolitiek in de hoop een oorlog te vermijden.

*De appeasementpolitiek mislukte!

--> West-Europese democratieën hadden genoeg te doen met de economische crisis en waren kregen nog steeds nachtmerries van WOI. Door WOI waren ze afgeschrikt en wilden ze een nieuwe oorlog vermijden (daarom gaven ze zoveel toe!).

--> Groot-Brittannië had een slecht geweten over het verdrag van Versailles.

--> Ze wilden zichzelf liever beschermen en voort helpen dan Europa in het geheel.

=> Frankrijk sloot een alliantie met de Sovjet-Unie in 1935 omdat Groot-Brittannië zich asociaal opstelde.

--> Groot-Brittannië vond dit niet leuk, want ze haten communisten.

--> De Sovjet-Unie werd genegeerd door Frankrijk en Groot-Brittannië in 1938.

→ Frankrijk en Groot-Brittannië be like: "Talk to my hand 'cause my ears don't listen." OEHH.

3.2.2.3) Derde doel Hitler

*3de doel van Hitler: verdere pangermanisme en méér Lebensraum

--> Hitler wilde MEER. Hij wilde meerdere gebieden, waaronder Polen, inlijven om méér Lebensraum voor Duitsland te verkrijgen.

➔ **Pas nu zeiden FR en G-B: "We hebben er genoeg van! Kom jij aan onze kleine vriend Polen, dan zijn wij bereid om tot OORLOG over te gaan!!!"**

*Dit was de *eerste* keer dat Hitler tegenstand kreeg, maar hij wilde Polen toch o-zo-graag hebben.

--> Hitler bereidde zich voor: (X) Om een oorlog op twee fronten te vermijden sloot hij een niet-aanvalspact met de Sovjet-Unie.

--> Merk op: Duitsland en de Sovjet-Unie zijn elkaars ideologische tegenstanders maar sluiten toch een pakt af.

(X) Duitsland sluit ook verdragen af met Italië en Japan.

→ **Duitsland werkt nu samen met S-U, IT en Japan.**

--> 1 september 1939: Duitsland valt Polen binnen.

⇔ 3 september 1939: FR en G-B verklaren oorlog aan Duitsland!

WAR HAS BEGUN!

